

- सूचना : १. सर्व प्रश्न बंधनकारक आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ व्यापारी मंडळातील सभासदाची व्याख्या लिहा. सभासदांचे हक्क व कर्तव्ये यांची चर्चा करा. (१५)

किंवा

टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ. व्यापारी मंडळाचा प्रवर्तक
ब. मालकी आणि दुय्यम कंपनी (व्यापारी मंडळ)
क. संघटनेची निवेदन पत्रिका
ड. भागीदारी आणि (कंपनी) व्यापार मंडळ यातील फरक
इ. अंतर्गत व्यवस्थापनाचे तत्त्व

प्र.२ भारतीय भागीदारी कायदा, १९३२ नुसार 'भागीदारी' ची व्याख्या लिहा आणि त्याचे आवश्यक घटक स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ. भागीदारी संस्थेची नोंदणी
ब. न्यायालयाद्वारे भागीदारीचे विसर्जन
क. भागीदाराचे अध्याहत अधिकार
ड. (धंद्यातील) पत
इ. अज्ञानी व्यक्तीचा भागीदारीत सज्ञान झाल्यानंतरचा दर्जा

प्र.३ सहकारी संस्थेची व्याख्या लिहा आणि महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा, १९६० नुसार सहकारी संस्थेचे विविध प्रकार लिहा. (१५)

किंवा

टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ. सहकारी संस्थेची वैशिष्ट्ये
ब. महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा, १९६० नुसार सभासदांचे प्रकार
क. सहकारी न्यायालयाची स्थापना
ड. हिशेबतपासणी आणि पडताळणी
इ. विशेष सर्वसाधारण सभा

प्र.४ ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ नुसार 'राष्ट्रीय आयोग' सखोलतेने स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ. सेवा आणि सेवेतील त्रुटी
ब. ग्राहकांचे अधिकार
क. ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ नुसार ग्राहक आणि तक्रार यांच्या व्याख्या
ड. जिल्हा ग्राहक मंच
इ. कारखानदार आणि प्रतिबंधात्मक व्यापारी पद्धती यांच्या व्याख्या

- TIME : 2 Hrs.
- N.B.**
1. All questions are compulsory.
  2. All questions carry equal marks.

Q.1 Define member of a Company. Discuss rights and duties of a member. (15)

OR

Write Short Notes. (Any Three)

- a. Promoter
- b. Holding and Subsidiary Company
- c. Memorandum of Association
- d. Distinction between Partnership and Company
- e. Doctrine of Indoor Management

Q.2 Define partnership under Indian Partnership Act, 1932 and explain its essential elements. (15)

OR

Write Short Notes. (Any Three)

- a. Registration of firm
- b. Dissolution of a partnership by the court
- c. Implied authority of a partner
- d. Goodwill
- e. Position of Minor in partnership on attaining majority

Q.3 Define Co - operative society and explain various types of societies set up under the Maharashtra Co - operative Society Act, 1960. (15)

OR

Write Short Notes. (Any Three)

- a. Features of Co - operative Society
- b. Types of member under Maharashtra Co - operative Societies Act, 1960
- c. Constitution of Co - operative Court
- d. Audit and Verification
- e. Special general meeting

Q.4 Explain in detail the 'National Commission' under the Consumer Protection Act, 1986 (15)

OR

Write Short Notes. (Any Three)

- a. Define Service and deficiency in service
- b. Rights of Consumer
- c. Define Consumer and complaint; under The Consumer Protection Act, 1986
- d. District Forum
- e. Define Manufacturer and restrictive trade practice

(P.T.O.)